Империје и илузије

ЕКОНОМИЈА ДЕСТРУКЦИЈЕ: ШТА СЕ ЗАПРАВО КРИЈЕ ИЗА ДОСАД НЕЗАПАМЋЕНОГ ПОВЕЋАЊА ЦЕНА НАФТЕ НА СВЕТСКОМ ТРЖИШТУ?

Неман глобалног паразитизма

Специјалним шпекулативним операцијама, светска цена нафте је за веома кратко време потпуно неосновано удвостручена. Тако је на огуљеној кожи држава и народа зарада оних који вуку конце, ионако астрономска, увећана за преко 700 милијарди долара годишње, односно две милијарде долара дневно. Ко заправо присваја ту огромну моћ? „Седам сестара" (мултинационалне компаније које контролишу светску трговину нафтом) или „муслиманска браћа"? Финансијске мега-компаније које разјарују бесомучну потрошњу без покрића и сада, након дужничког поробљавања држава и народа, у хистерично задуживање гурају породице и појединце? Они што брину о катастрофалном дефициту америчког буџета, који сада износи пет милијарди долара по једном радном дану и покрива се позајмицама? Размотримо неке чињенице

Пише: Марцио Пејрани

Ва-ђе-ње наф-те у зе-мља-ма Голф-ског за-ли-ва ко-шта-ло је, до не-дав-но, пет до-ла-ра по ба-ре-лу пре-ма пет-на-ест до-ла-ра у Тек-са-су и Се-вер-ном мо-ру. На тај на-чин је оста-ја-ла раз-ли-ка ви-ше не-го до-вољ-на да се по-кри-ју ди-ви-ден-де, тро-шко-ви ад-ми-ни-стра-ци-је и за-сту-па-ња, ра-зни дру-ги тро-шко-ви, ко-рум-пи-ра-ње по-ли-ти-ча-ра и све оста-ло нео-п-ход-но оно-ме ко се ба-ви ова-квим по-сло-ви-ма.

Мно-го го-ди-на се наф-та про-да-ва-ла по це-ни из-ме-ђу 22 и 28 до-ла-ра по ба-ре-лу и ни-је би-ло раз-ло-га ко-ји би оправ-да-ва-ли зна-чај-ни-ју про-ме-ну те це-не. Али, од-не-дав-но, уз ско-ро не-про-ме-ње-не тро-шко-ве, це-на „цр-ног зла-та" се бр-зо по-ве-ћа-ва-ла све док се ни-је удво-стру-чи-ла, па и ви-ше од то-га, ис-кљу-чи-во пу-тем шпе-ку-ла-тив-них ак-тив-но-сти. По-ку-ша-ће-мо да прет-по-ста-ви-мо ка-ко се ко-ри-сти овај пре-о-ста-ли део за-ра-де.

Да би-смо ука-за-ли на ре-до-ве ве-ли-чи-на ко-ји су у игри и омо-гу-ћи-ли бар при-бли-жну ра-чу-ни-цу, под-се-ћа-мо да го-ди-шња про-из-вод-ња из-но-си 3,6 ми-ли-јар-ди то-на (у 2004. го-ди-ни, из-вор *Атлас Де Аго-сти-ни*). Да-кле, узи-ма-ју-ћи у об-зир про-сеч-ну спе-ци-фич-ну те-жи-ну про-из-во-да (0,9) и за-пре-ми-ну ба-ре-ла од око 159 ли-та-ра, по-ве-ћа-ње це-не од три-де-сет на ше-зде-сет до-ла-ра пред-ста-вља ве-ћу не-то за-ра-ду од пре-ко 700 ми-ли-јар-ди до-ла-ра, од-но-сно две ми-ли-јар-де до-ла-ра днев-но!

Не-ко пот-пу-но рас-по-ла-же тим и та-ко на-ста-лим из-но-си-ма нов-ца, не-то и без тро-шко-ва, енорм-ним ка-ко по вред-но-сти, та-ко и у про-цен-ти-ма свет-ског до-хот-ка.

У том по-гле-ду, ле-ги-тим-но је да се за-пи-та-мо ко би при-сва-ја ту не-из-мер-ну моћ. Да-кле, има-ју ли је:

а) та-ко-зва-не ком-па-ни-је „се-дам се-ста-ра", од-но-сно мул-ти-на-ци-о-нал-не ком-па-ни-је ко-је кон-тро-ли-шу свет-ску нафт-ну тр-го-ви-ну?

б) „му-сли-ман-ска бра-ћа" или арап-ска по-пу-ла-ци-ја уоп-ште?

в) ше-и-ци и њи-хо-ва род-би-на?

г) финансијске мул-ти-на-ци-о-нал-не ко-ма-па-ни-је?

д) не-ке ве-ле-си-ле?

ђ) они ко-ји бри-ну о де-ба-лан-су аме-рич-ког бу-џе-та?

е) бан-ке за фи-нан-си-ра-ње про-да-је са ка-сни-јим пла-ћа-њем, што убр-за-но осва-ја Ита-ли-ју и дру-ге зе-мље?

ЗА-РО-БЉА-ВА-ЊЕ СКРИ-ВЕ-НИМ КА-МА-ТА-МА

„Се-дам се-ста-ра" је до-бро про-ла-зи-ло и пре тог по-ве-ћа-ња це-на наф-те. Ни-су из-вр-ши-ле то-ли-ко ве-ли-ке и не-у-о-би-ча-је-не ин-ве-сти-ци-је ко-је би та-кав при-лив нов-ца си-гур-но иза-звао.

„Му-сли-ман-ска бра-ћа" и да-ље на-па-са-ју ко-зе и ка-ми-ле, док ро-ђа-ци ше-и-ка во-де леп жи-вот као и ра-ни-је, без не-ких про-ме-на. Уоста-лом, да ли смо се ика-да за-пи-та-ли ко-ме се пла-ћа наф-та ко-ја се ва-ди у Ира-ку по-сле ње-го-ве при-сил-не „де-мо-кра-ти-за-ци-је"?

Про-фит-на тр-жи-шта у ко-ја ин-ве-сти-ра-ју фи-нан-си-је-ри из це-лог све-та су про-сти-ту-ци-ја, кри-ми-нал, ко-руп-ци-ја и ли-хвар-ство. Ни-ко од пр-ва три слу-ча-ја не из-гле-да да је тра-жио или до-био овај ка-пи-тал, јер су већ на-бре-кли од нов-ца.

Што се ти-че ли-хвар-ства, по-што су де-бе-ло за-ду-жи-ли др-жа-ве да би их ста-ви-ли под сво-ју кон-тро-лу, са-да се пу-тем та-ко-зва-них кре-ди-та „без ка-ма-те" на-сто-ји да се за-ду-же и по-ро-ди-це. То се већ де-си-ло у Северној Аме-ри-ци, а она је, на не-сре-ћу, мо-дел жи-во-та ко-ји ће нам на-мет-ну-ти у бу-дућ-но-сти.

Шта зна-чи то „без ка-ма-те"? Ни-је ваљ-да да су бан-ке од-јед-ном по-ста-ле до-бро-твор-не уста-но-ве? По не-у-ме-ре-ним тро-шко-ви-ма на на-шим соп-стве-ним те-ку-ћим ра-чу-ни-ма, то не би мо-гло да се за-кључ-чи. Да-кле, по-сто-је скри-ве-не ка-ма-те ко-је мо-ра да су и ма-сне, су-де-ћи бар по ве-ли-ком про-па-ганд-ном при-ти-ску у ко-рист „бес-ка-мат-них" по-зај-ми-ца.

Као и др-жа-ве, ко-ји-ма да-је-мо ве-ли-ки део ка-ма-та ка-ко би пла-ћа-ле па-сив-не ка-ма-те, и ми ће-мо би-ти при-ну-ђе-ни да ра-ди-мо да би-смо пла-ти-ли ва-ри-ја-бил-не ка-ма-те на по-ро-дич-не ду-го-ве. „Ку-пи са-да, а пла-ти кроз го-ди-ну да-на", „ку-пи и пла-ћај на ра-те", „узми по-зај-ми-цу са ва-ри-ја-бил-ном ка-ма-том", све су то пред-ло-зи ко-ји за са-да по-га-ђа-ју нај-не-о-пре-зни-је, ко-ји ће се на-ћи у си-ту-а-ци-ји да не мо-гу ви-ше да пла-те ра-ту чим се про-ме-ни есконт-на сто-па, па са-мим ти-ме и па-сив-не ка-ма-те. Мо-ра-ће да усту-пе сво-ју ку-ћу, већ де-ли-мич-но пла-ће-ну, да би от-пла-ти-ли сма-ње-не ду-го-ве ко-је ни-ка-да ви-ше не-ће мо-ћи да вра-те. У бу-дућ-но-сти ће си-стем мо-ћи да при-си-ли мно-ге на та опа-сна по-на-ша-ња: Аме-ри-ка нас је већ пре-те-кла у тим об-ли-ци-ма тро-ше-ња и ду-го-ва. Но-во-на-ста-ле зе-мље би-ће оне ко-је ће због то-га нај-ви-ше тр-пе-ти и не-ће се из то-га мо-ћи из-ву-ћи. Не-ма ни ре-чи о ве-ли-ко-ду-шно-сти у по-зај-ми-ца-ма за „раз-вој не-раз-ви-је-них".

АМЕ-РИЧ-КИ ТРЕ-ЗОР ПРИВИДА

За фи-нан-си-ра-ње тих опе-ра-ци-ја за-ду-жи-ва-ња ми-ли-о-на по-тро-ша-ча по-тре-бан је огро-ман ка-пи-тал.

Је-ди-на ме-ђу-на-род-на си-ла ко-ја вр-ши гло-бал-не ин-ве-сти-ци-је ди-мен-зи-ја ка-кве раз-ма-тра-мо је Ки-на, а са њом још не-ке азиј-ске зе-мље. Да-кле, мо-гло би се по-ми-сли-ти да се ту сти-чу огром-не су-ме сте-че-не гу-ље-њем ко-же свих на-ро-да пре-ко ду-пли-ра-ња це-не наф-те, што је про-из-ве-ло и про-из-во-ди-ће пр-во-ра-зред-не еко-ном-ске и дру-штве-не кри-зе.

Зна-мо да је Ки-на већ по-ста-ла сте-ци-ште ка-пи-та-ла са-ку-пље-ног са ра-зних бер-зи, од ма-лих пред-у-зет-ни-ка при-ву-че-них ла-ко-ћом ра-да и за-ра-де, као и од со-ци-јал-не за-шти-те САД и Ен-гле-ске. Ако ства-ри кре-ну ло-ше, опет ће но-вац да из-гу-бе ште-ди-ше и пен-зи-о-не-ри.

Ме-ђу-тим, Ки-на и дру-ге азиј-ске зе-мље још не-ма-ју до-вољ-ну моћ да ма-ни-пу-ли-шу у сво-ју ко-рист нафт-ним тр-жи-штем и не-ма-ју ин-те-ре-са да се по-ве-ћа-ју це-не наф-те, на-про-тив. Да-кле, мо-ра да се ра-ди о не-ким дру-гим ком-би-на-ци-ја-ма.

За-то од-у-ста-је-мо од то-га да от-кри-је-мо ко рас-по-ла-же том ма-сом до-ла-ра, јер не-ке по-дат-ке зна са-мо уски круг по-вла-шће-них, али по-ку-шај-мо да за-ми-сли-мо ка-ко би се та сред-ства мо-гла ин-ве-сти-ра-ти или ко-ри-сти-ти.

По-ве-ћа-ње це-на пе-тро-ле-ја мо-гло би да бу-де опе-ра-ци-ја за удво-стру-че-ње ко-ли-чи-не пе-тро-до-ла-ра у оп-ти-ца-ју по-треб-них да се фи-нан-си-ра де-фи-цит би-лан-са САД. Еми-ту-је се но-вац у из-но-су од 700 ми-ли-јар-ди до-ла-ра, на-ро-чи-то пре евен-ту-ал-не ка-та-стро-фал-не де-вал-ва-ци-је ко-ја је, мо-жда, већ бли-зу. Та-кав но-вац не-ма ни-ка-кву ре-ал-ну га-ран-ци-ју, али ће, све-јед-но, да по-слу-жи да се сма-њи ка-та-стро-фал-ни де-фи-цит САД од пет ми-ли-јар-ди до-ла-ра по рад-ном да-ну ко-ји САД мо-ра-ју да по-кри-ва-ју по-зај-ми-цом. А пре-ко тог ду-га се ши-ри ку-по-ви-на из-во-ра бо-гат-ста-ва у це-лом све-ту.

Дру-га хи-по-те-за, још ло-ши-ја, би-ла би да не-ко брат-ство или не-ки ло-би, или та-ко

не-што, што кон-тро-ли-ше су-ме о ко-ји-ма је реч, ин-ве-сти-ра у Ки-ни, узи-ма-ју-ћи као плат-но сред-ство про-из-во-де по ло-кал-ним це-на-ма ко-ји би по-том би-ли пре-про-да-ти по за-пад-ним це-на-ма. То већ ра-де, за се-бе, ма-ли про-из-во-ђа-чи по-пут „За-ну-си-ја", ко-ји от-пу-шта ита-ли-јан-ске рад-ни-ке и пре-ба-цу-је про-из-вод-њу у Ки-ну, са на-ме-ром да та-ко про-из-ве-де-не ро-бе про-да у Ита-ли-ји. Та-ко се мо-же раз-у-ме-ти раз-лог због ко-га из-гле-да да вла-де, кон-тро-ли-са-не од фи-нан-сиј-ских ин-сти-ту-ци-ја и ве-ли-ке ин-ду-стри-је, за-не-ма-ру-ју по-тре-бу да бра-не рад и при-вре-ду у соп-стве-ним зе-мља-ма за-ко-ни-ма ко-ји би пред-ви-де-ли за-штит-не ца-ри-не. За-то би по-ли-тич-кој кла-си да-на-шње Евро-пе би-ли пре-ко по-треб-ни ина-че то-ли-ко де-мо-ни-зо-ва-ни на-ци-о-на-ли-зам и со-ци-ја-ли-зам.

ЗЛОКОБ-НОСТ „ЛУ-ТА-ЈУ-ЋИХ КА-ПИ-ТА-ЛА"

Те опе-ра-ци-је де-ло-ка-ли-за-ци-је про-из-вод-ње омо-гу-ћа-ва-ју да се рас-по-ла-же про-из-во-ди-ма ве-ћег ква-ли-те-та од по-сто-је-ћег у Евро-пи, јер су про-из-ве-де-ни на по-стро-је-њи-ма ко-ја су тек из-гра-ђе-на, па су вр-ло мо-дер-на и са ви-со-ком тех-но-ло-ги-јом. Про-шло је вре-ме ка-да су Ки-не-зи производили ма-те-ри-ја-ле ло-шег ква-ли-те-та по ма-лој це-ни. Уво-зни-ци (ко-мер-ци-јал-не мул-ти-на-ци-о-нал-не ком-па-ни-је) ку-пу-ју про-из-во-де у бес-це-ње, али те це-не не ва-же за по-тро-ша-че. На тај на-чин се мо-же уво-зи-ти, по тим це-на-ма, ви-ше не-го што су на-ше по-тре-бе, што ће иза-зва-ти пред-ви-дљи-ве по-ре-ме-ћа-је уну-тра-шњег тр-жи-шта и за-по-сле-но-сти.

Ако се ки-не-ска про-из-вод-ња про-да-је За-па-ду за 15 од-сто од на-ших це-на, мо-же се за-ми-сли-ти вр-то-гла-ва за-ра-да ве-ле-про-дај-них мре-жа. Пот-пу-но је не-мо-рал-но, а и вр-ло опа-сно, да по-сред-ни-ци има-ју ви-ше-стру-ко ве-ћу за-ра-ду од про-из-во-ђа-ча. Али, про-блем је ко ће нам суб-вен-ци-о-ни-са-ти на-бав-ке и омо-гу-ћи-ти по-треб-не ре-сур-се, по-што ће, са за-тво-ре-ним фа-бри-ка-ма, ток нов-ца ићи са-мо ка из-ла-зу, јер не-ће-мо има-ти ни-шта за из-воз.

Мо-гли би-смо да ко-ри-сти-мо на-шу уро-ђе-ну осо-би-ну пу-ту-ју-ћих тр-го-ва-ца, где смо

нај-бо-љи. Али, мо-жда ће-мо, на кра-ју, мо-ра-ти да ра-ди-мо два-на-ест са-ти на дан у про-из-вод-њи и да се за-до-во-љи-мо зде-лом пи-рин-ча. Ве-ли-ка уште-да ће на-ста-ти и због бро-ја рад-ни-ка ко-ји су стал-но или по-вре-ме-но не-за-по-сле-ни. То је оно што се де-ша-ва у Аме-ри-ци са њих пет сто-ти-на хи-ља-да (*sic*) „бес-кућ-ни-ка" (ho-me less) са-мо у Њу-јор-ку! На тај на-чин ће-мо има-ти по-не-ку мо-гућ-ност да бу-де-мо кон-ку-рент-ни, јер ће у зе-мљи из-ла-зе-ћег сун-ца, у ме-ђу-вре-ме-ну, по-че-ти да жи-ве бо-ље, сма-њи-ће рад-но вре-ме на де-вет са-ти и да-ва-ти две зде-ле пи-рин-ча днев-но.

Оста-је да ће Ки-не-зи има-ти вр-ло мо-дер-ну опре-му, већ пла-ће-ну и ди-мен-зи-о-ни-ра-ну за свет-ско тр-жи-ште, или бар за тр-жи-ште од пре-ко ми-ли-јар-ду по-тро-ша-ча, и спо-соб-ност ди-стри-бу-ци-је ко-ја ће по-ста-ти вр-ло агре-сив-на. Ми ће-мо све то мо-ра-ти по-но-во да ства-ра-мо, јер смо, у ме-ђу-вре-ме-ну, за-тво-ри-ли ско-ро све на-ше фа-бри-ке због бан-крот-ства.

Ве-ро-ват-но ће нас до-тле до-ве-сти ду-пли-ра-ње це-на наф-те.

Је-дан од на-чи-на да се иза-ђе из ове вр-ло опа-сне си-ту-а-ци-је, ко-ју ства-ра-ју лу-та-ју-ћи ка-пи-та-ли о ко-ји-ма го-во-ри-мо, је-сте да се иза-зо-ве не-ки рат пре не-го што бу-де ка-сно. САД већ по-чи-њу да ства-ра-ју тре-ња са из-ми-шље-ним из-го-во-ри-ма и мо-гу то се-би да до-зво-ле, јер су ве-ли-ки ду-жни-ци пре-ма Ки-ни у об-ве-зни-ца-ма аме-рич-ког др-жав-ног тре-зо-ра (тре-ба до-бро за-па-зи-ти овај де-таљ), па би са-мо за-ра-ди-ли, ако би рас-ки-ну-ли спо-ра-зу-ме, да-кле, не пла-ћа-ју-ћи ви-ше ду-го-ве, с ти-ме што би у ме-ђу-вре-ме-ну ску-пи-ле до-вољ-но ка-пи-та-ла да мо-гу да фи-нан-си-ра-ју су-коб. Зах-тев за ис-пла-том аме-рич-ких др-жав-них об-ве-зни-ца мо-гао би да до-ве-де до де-вал-ва-ци-је до-ла-ра или не-сол-вент-но-сти.

Ми, Евро-пља-ни, пак, ин-ве-сти-ра-мо ка-пи-тал и тех-но-ло-ги-ју (ни-ка-да се не-ће-мо на-у-чи-ти да не ра-ди-мо на на-шу ште-ту) и мо-ћи ће-мо да игра-мо са-мо про-тив се-бе са-мих у слу-ча-ју кон-флик-та: мо-ра-ће-мо да уче-ству-је-мо као „са-ве-знич-ке" тру-пе про-тив про-тив-ни-ка са ве-ли-ким ну-кле-ар-ним ар-се-на-лом и ра-ке-та-ма, што би до-ве-ло до ве-ли-ких ра-за-ра-ња на на-шој те-ри-то-ри-ји или бар до то-га да нас уце-њу-ју с то-ли-ком вој-ном пре-мо-ћи. На стра-ну што би пло-до-ве евен-ту-ал-ног вој-ног успе-ха из-ву-кле САД, пло-до-ве из тих стра-вич-них по-сле-ди-ца, а не Евро-па, иако би она би-ла до-ве-де-на у ту си-ту-а-ци-ју да се са-ма бо-ри, што је већ, мо-жда, де-таљ-но пла-ни-ра-но.

СПА-СО-НО-СНА НЕ-ЗА-ВИ-СНОСТ

А да би се ре-ши-ли сви ти про-бле-ми до-вољ-но је зах-те-ва-ти да бу-де-мо не-за-ви-сни и да се по-бу-ни-мо про-тив круп-ног ка-пи-та-ла и ње-го-вог бру-тал-ног на-ме-та-ња „сло-бод-ног тр-жи-шта". Упра-во је та-кав круп-ни ка-пи-тал ге-не-ра-тор ве-ли-ког сро-за-ва-ња и не-за-по-сле-но-сти. Мо-ра-ле би би-ти при-вре-ме-но уве-де-не за-штит-не ца-ри-не и са-се-че-ни те-шки па-ра-зит-ски тро-шко-ви. Дру-га хит-на ме-ра би би-ла да се про-из-вод-не сна-ге на-ци-је осло-бо-де ка-пе бе-сми-сле-них и па-ра-ли-зу-ју-ћих европ-ских и на-ци-о-нал-них про-пи-са.

Али, ви-дим на-ше пред-у-зет-ни-ке: уми-шља-ју да су фи-нан-си-је-ри и кре-ћу у по-ду-хва-те за ко-је им се чи-ни да ће им омо-гу-ћи-ти ве-ли-ке и бр-зе за-ра-де, а ко-ји ће си-гур-но до-не-ти не-сре-ћу на-ма!

На-ши по-ли-ти-ча-ри, ита-ли-јан-ски и европ-ски, ука-зу-ју нам на Ки-ну као на ве-ли-ку при-ли-ку, а на-ши еко-но-ми-сти нам га-ран-ту-ју да, са „*ma-de in Italy*", мо-же-мо да уђе-мо на тр-жи-ште од ми-ли-јар-ду по-тро-ша-ча. Ме-ђу-тим, Ита-ли-ју су пре-пла-ви-ли фал-си-фи-ка-ти на-ших екс-клу-зив-них мар-ки (чак и па-ра-дај-за за шпа-ге-те), јер у тим зе-мља-ма не-ма уну-тра-шњих и ме-ђу-на-род-них про-пи-са у ве-зи с тим. До-дај-мо окрут-но ис-ко-ри-шћа-ва-ње ра-да, по-себ-но ма-ло-лет-нич-ког и жен-ског, на ко-је се ни-је-дан наш син-ди-кат ни-ка-да ни-је по-жа-лио, док на-ши рад-ни-ци оста-ју код ку-ће, бес-по-сле-ни, у име та-буа ли-бе-рал-ног тр-жи-шта и гло-ба-ли-за-ци-је.

Не-схва-тљи-во је ка-ко се мо-гло до-зво-ли-ти зе-мљи са та-квом дру-штве-но-еко-ном-ском си-ту-а-ци-јом да уђе у Свет-ску тр-го-вин-ску ор-га-ни-за-ци-ју (СТО), чи-ме јој је до-зво-љен дам-пин-шки из-воз, осим да се не по-ми-сли ка-ко по-сто-ји спрем-ност, за ра-чун не-ке ин-те-ре-сне гру-пе, да се уни-шти сва на-ша при-вре-да и да се, у бли-ској бу-дућ-но-сти, це-ло-куп-но ста-нов-ни-штво на-шег кон-ти-нен-та до-ве-де у кри-зу. Или је об-ја-шње-ње за та-кво по-на-ша-ње, ка-ко мно-ги ми-сле, то што рат ве-ли-ких фи-нан-сиј-ских ин-сти-ту-ци-ја об-ја-вљен Евро-пи ни-је за-вр-шен 1945. го-ди-не, већ се на-ста-вља, не са-мо уни-шта-ва-њем ет-нич-ке осно-ве, пре-ко ими-гра-ци-ја, већ и еко-ном-ском де-ва-ста-ци-јом.

Струч-ња-ци ко-ји но-ву нафт-ну це-ну при-пи-су-ју ме-ха-ни-зми-ма сло-бод-ног тр-жи-шта ни-су ни-ма-ло глу-пи, као што би мо-гло да се по-ми-сли. Они, јед-но-став-но, „па-зе шта го-во-ре" јер ра-де за ин-те-ре-се оних ко-ји су их, до-бив-ши игру, већ ше-зде-сет го-ди-на до-во-ди-ли на власт, уво-ди-ли их у ту фар-су под-ре-ђе-не вла-сти, фа-са-де вла-сти, са ци-љем да се Евро-пи оду-зме сло-бо-да да во-ди не-за-ви-сну по-ли-ти-ку.

По-сле ове ди-гре-си-је на ве-о-ма зна-ча-јан ско-ро на-ста-ли ме-ђу-на-род-ни фак-тор ка-кав пред-ста-вља про-из-вод-на екс-пан-зи-ја Ки-не и дру-гих азиј-ских зе-ма-ља, за-кљу-чу-је се да је по-ве-ћа-ње це-не наф-те мо-гло да се из-вр-ши са-мо по-сле вој-не оку-па-ци-је Ира-ка и по-то-ње кон-тро-ле ње-го-ве про-из-вод-ње. То по-ве-ћа-ње слу-жи да се пла-ти по-ме-ну-ти рат ко-ји се и да-ље на-ста-вља, али, пре све-га, да одр-жи на но-га-ма ве-ли-ку гра-ђе-ви-ну ду-го-ва без га-ран-ци-је, гра-ђе-ви-ну ко-ју оли-ча-ва аме-рич-ки тре-зор и међународни бан-кар-ски си-стем, као и да одр-жи оквир то-тал-ног ра-та про-тив Евро-пе ко-ји се на-ста-вља пу-тем енер-гет-ског и еко-ном-ског гу-ше-ња. На том огром-ном ду-гу, ко-ји је там-по-ни-ран удво-стру-ча-ва-њем це-на наф-те, ви-со-ке фи-нан-сиј-ске ин-сти-ту-ци-је за-сни-ва-ју ста-вља-ње у сво-је вла-сни-штво свих ре-сур-са пла-не-те. **<**

(Април 2006)